

[28] "...לענן קדושה לא נתקדש רק פטר רחם, לפי שאין ראוי לקדש רק דבר שהוא ראשית המציאות, ומצד שהוא ראשית המציאות הוא קדוש מן אשר נמצא אחריו, כי ראשית המציאות יש בו קדושה תמיד, שהרי השם יתברך הוא ראשית מציאות הכל גם כן, ולפיכך ראוי ליתן אליו ראשית המציאות..."

...תדע כי אלו ארבע פרשיות שהוא יתברך התחלת כל הנמצאים, לפיכך אמרה תורה 'קדש לי כל בכור פטר רחם', כמו שאמרנו למעלה, כי קדושת הבכור, וכן כל הדברים שהם ראשית הם קדושים, בשביל שהוא יתברך גם כן ראשית הכל, ולכך ראוי כל ראשית לקדושה. ואחר-כך קדושת הבכורה מורה שיש ראשית הכל, הוא השם יתברך, וזה מורה גם כן שמאָתו יתברך נמצא הכל, שאם לא כן, ולא היה הכל נמצא מאָתו ח"ו, היה דבר מה קדמון כקדמותו, ולא היה הוא יתברך ראשית הכל. ואין לומר שלא נמצאו מאָתו ואינם קדמון, אם כן ממי נמצאו ולמה נמצאו עתה? כי אי אפשר שיהיה נמצא דבר מעצמו בלא סיבה, שכל דבר צריך סיבה, אלא אם היינו אומרים ח"ו שהם גם כן קדמון, שאז אין צריך סיבה להם, וזהו אינו, כי כבר אמרנו שהוא יתברך ראשית, אם כן בזה שהוא יתברך ראשית הכל נמצא הכל מאָתו..." (מהר"ל מפראג, גבודות ד', פרקים לח-לט)

[33] " 'לך רד פי שחת עמך', 'העם' אין כתיב כאן אלא 'עמך'. אמר משה: ריבון העולם, מנין הם עמי? אמר לו הקב"ה: עמך הם, שעד שהיו במצרים אמרתי לך 'והוצאתי את צבאותי את עמי (שמות ז), אמרתי לך שלא לערב בהם ערב-רב, אתה, שהיית עניו וכשר, אמרת לי 'לעולם מקבלים השָׁבִים ואני הייתי יודע מה הם עתידין לעשות, אמרתי לך 'לאו' ועשיתי רצונך. והם הם שעשו את העגל, שהיו עובדים עבודה-זרה, והם עשו אותו וגרמו לעמי לחטוא, ראה מה כתיב, 'אלה אלהינו אין כתיב כאן, אלא 'אלה אלהיך', שהגרים שעלו עם משה הם עשאוהו, ואמרו לישראל 'אלה אלהיך', לכך הקב"ה אמר למשה 'לך רד פי שחת עמך' " (שמות רבה, מב; ו)

'שחת עמך' - 'שחת העם' לא נאמר אלא 'עמך', ערב-רב שקיבלת מעצמך וגִּנְתָם ולא נמלכת בי, ואמרת 'טוב שידכקו גרים בשכינה' הם שיחתו והשחיתו" (רש"י לשמות לב, ז)

[33א] "ויקרא יעבץ לא-להי ישראל לאמר: 'אם בָּרַךְ תְּבָרְכֵנִי וְהִרְפִּיתָ אֶת גְּבוּלֵי וְהִיָּתָה יָדְךָ עִמִּי וְעִשִׂיתָ מְרֻעָה לְבִלְתִּי עֲצָבִי, וַיָּבֵא אֱ-לֹהִים אֶת אֲשֶׁר שָׁאַל" (דברי-הימים-א ד, י)

"...ומפני מה זכה יעבץ לחיים שלא בצער ושלא בצר הרע בעולם-הזה ממה שעתיד הקב"ה ליתן לצדיקים לעתיד-לבוא? מפני שהיה מחזר בכל מקומות ישראל ולמד תורה ברבים לשם-שמים, וכל המלמד את חברו פסוק אחד או הלכה אחת או דיבור אחד- כאילו נותן לפניו חיים...שנאמר: 'ויקרא יעבץ לא-להי ישראל לאמר: אם בָּרַךְ תְּבָרְכֵנִי - בתלמוד-תורה, 'וְהִרְפִּיתָ אֶת גְּבוּלֵי - בתלמידים, 'וְהִיָּתָה יָדְךָ עִמִּי - שלא אשכח תלמודי, 'וְעִשִׂיתָ מְרֻעָה' - שתעשה לי מרעים כמותי, 'לְבִלְתִּי עֲצָבִי - שלא יעצבני יצר-הרע מְלֻשְׁנוֹת, מיד 'וַיָּבֵא אֱ-לֹהִים אֶת אֲשֶׁר שָׁאַל, עליו הוא אומר 'יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא...ימלא ד' כל משאלותיך..." (תנא דבי אליהו רבה פרק ה)

[34] " 'מקיס דְּבַר עֲבָדוֹ [עֲצַת מְלָאָכָיו יִשְׁלִים] (ישעיה מד, כו). אמר רבי אבהו: 'מקיס דְּבַר עֲבָדוֹ' זה משה... [עֲצַת מְלָאָכָיו יִשְׁלִים] שעשה עצה עם אברהם בשביל הדבר הזה. אימתו! כשבאו המלכים ורדף אותם אמר לו הקב"ה 'דייך עד חצי הלילה, בוא ונחלוק הלילה אני ואתה, שנאמר 'ויחלק עליהם לילה' כִּי־נִשְׁלַח הַשָּׁמַיִם שְׁלֵמָה הַעֲצָה, הָיָה יוֹהֵי בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה' לכך כתיב [עֲצַת מְלָאָכָיו יִשְׁלִים] " (שמות רבה, יח; א)

[36] " '...כי התורה היא העולם-הבא בעצמו... " (מהר"ל מפראג, תפארת ישראל פרק טו)

"...גם פִּעֲנָן הֶעֱגַל אִמֵּר הַקֶּבֶ"ה לְמֹשֶׁה מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי אֲמַחֲנוּ מִסְפְּרֵי, וְכַעֲיֵן זֶה תִּמְצָא בְּדִנְיָאֵל יוֹסְפְרִין פְּתִיחוֹ, יְכַל הַנִּמְצָא כְּתוּב בְּסִפְרֵי, בְּמִלְאֵי יוֹכְתָב סֵפֶר זְכוּרֹן לִפְנֵי לִירָאֵי הַשֵּׁם וְלַחֻשְׁבֵי שְׁמוֹ וּבְדוּד הוּא אוֹמֵר 'שִׁימָה דְּמַעְתֵי בְּנֵאדָךְ, הֲלֵא בְּסִפְרֵיךְ, וּבְמִקּוּם אַחֵר: 'ועל ספרך כולם יכתבו. והכל מְשָׁל, כִּי 'אֵין שְׂכַחָה לִפְנֵי כְּסֵא כְבוֹדוֹ, וְדַבְרָה תוֹרָה בְּלִשׁוֹן וּמְנַהֵג בְּנֵי אָדָם הַנוֹהֲגִים לְכַתּוּב אֶת הַדְּבָרִים הָעֵתִידִים לַעֲשׂוֹת כְּדִי שְׁלֵא יִשְׁתַּכַּחוּ מִן הַלֵּב. וּמִכַּאֵן רָאִיהָ לְהִישָׁארוֹת הַנֶּפֶשׁ, בְּאִשֶׁר הַיּוֹדֵעַ נֶעַד יִחַס לֹו הַכְּתִיבָה כְּמוֹ מְדַבֵּר שְׂאִינוֹ מִשְׁלֵם מִיָּד, בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲלֵא לְאַחַר הַמָּוֶת. וּבִנְיָן אֲב לְכוּלָם: 'יִמְחוּ מִסְפְּרֵי חַיִּים וְעַם צְדִיקִים אֵל יִכְתְּבוּ וְרִצּוֹנוֹ: שְׁלֵא יִכְתְּבוּ בְּסִפְרֵי חַיִּים שֶׁהוּא חַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא... " (רבי מנשה בן ישראל, נשמת חיים, מאמר א פרק ד)

[36א] " '...ואמר רבי אלעזר: מאי דכתיב 'ונברכו בך כל משפחות האדמה! אמר ליה הקדוש ברוך הוא לאברהם: שתי בְּרָכוֹת טוֹבוֹת יש לי להבריך בך, רות המואביה ונעמה העמונית. 'כל משפחות האדמה' אפילו משפחות הדרות באדמה אין מתברכות אלא בשביל ישראל, 'כל גויי הארץ' אפילו ספינות הבאות מגליא לאספמיא אינן מתברכות אלא בשביל ישראל... " (יבמות סג ע"א)

[37] " 'דְּבָרֵי חֲכָמִים בְּנִחַת נְשָׁמָעִים מְזַעֲקָת מוֹשֶׁל בְּכִסְיָלִים " (קהלת ט, יז)

"טוֹבָה תּוֹכַחַת מְגַלְהָ מְאֵהָבָה מְסַתְרָת " (משלי כז, ה)

"טוב לאדם התוכחה שבגלוי בהאבה המסותרת. והוא- שטוב לאדם מי שיוכיח אותו בגלוי ממי שאוהבו בסתר, כי המוכיחו בגלוי מסתמא אוהבו מאוד, כי יתרון האהבה מאוהב לנאהב ניכר ביתרון תוכחת, כמו שכתוב 'אשר יאהב די יוכיח, וכן אהבת האב לבנו, אף כי גדלה אהבתו לבנו, אהבה בתענוגים, מכל מקום מְּקָה את בנו ומוכיחו בגלוי תמיד, לא כן שאר קרוביו, לא יכוהו אך יוכיחוהו, ושאר בני אדם אף לא יוכיחוהו. והוא- כי כל שאהבתו גדולה אליו תוכחתו גדולה, שִׁמְכּוֹן לְשֶׁר מִיְדוּתוֹ וְלִתְקֵנוֹ בְּתוֹכַחְתּוֹ, וְהוּא מְשַׁלְּמוֹת הָאֵהָבָה. וְכֵן בְּהַקְבִּ"ה, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב 'עַן לֹא הָאֲמֵנִים וְגו', וְכְמוֹ שְׂאִמְרוּ ז"ל 'אֲשֶׁרֵיהֶם לְצַדִּיקִים שְׂאֵין הַקֶּבֶ"ה נוֹשֵׂא לֵהֶם פְּנִים, אוֹי לְרַשְׁעִים כִּי נוֹשֵׂא פְנִים, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב 'עַן אֲשֶׁר נִכְנַע אַחֲאָב לִפְנֵי, וְגו' (יומא פז ע"א)" (ביאור הגר"א, שם)

[39] " 'לפניהם' - (גיטין פח) ולא לפני נכרים (גיטין פח). ואפילו ידעת בדין אחד שהם דנין אותו כדיני ישראל אל תביאהו בערכאות שלהם, שהמביא דיני ישראל לפני נכרים מחלל את השם ומְּיָקֵר את שם האלילים להחשיבם, שנאמר 'כי לא כצורנו צורם ואויבינו פלילים' (דברים לב), כשאויבינו פלילים זהו עדות לעילוי יראתם"